

NATIONAAL-SOCIALISTISCHE LEVENSHOUDING

door

Prof. Mr. Dr. R. v. GENECHTEN

UITGEVERIJ „DE DELTA"
's-GRAVENHAGE

47

NATIONAAL SOCIALISTISCHE LEVENSHOUDING

door

Prof. Mr. Dr. R. v. GENECHTEN

KAMP-SERIE

UITGEGEVEN DOOR DE
UITGEVERIJ „DE DELTA"
'S-GRAVENHAGE 1941

L E Z I N G

uitgesproken door Mr. Dr. R. v. Genechten

op het eerste Zomerkamp voor Journalisten
Kasteel Cannenburgh Vaassen op 19 Juni 1941

Het meest opmerkelijke verschijnsel dat zich in de laatste 10 jaren in Nederland heeft voorgedaan op geestelijk gebied, is het heftige, onbillijke en voor een deel volkomen redeloos verzet dat, in het bijzonder in de intellectueele kringen, tegen het nationaal socialisme heeft bestaan. Dit is des te meer opmerkelijk, omdat het uitging van kringen waarvan juist een van de meest kenmerkende eigenschappen was en is dat zij nooit „fel" zijn, dat gebrek aan strijdvaardigheid als het ware inhaerent is aan hun groepskarakter. Het was immers zoo, dat de intellectueelen den gang van zaken op velerlei gebieden met een zekere melancholie beschouwden. Zij kenmerkten zich door een groote gelatenheid, door een gevoel van: wij keuren dit en dat af, maar wij vermijden een werkelijken strijd. Men had kunnen meenen, dat zij zich ook tegenover het nationaal socialisme misschien afkeurend, maar dan toch op

dezelfde weinig actieve wijze zouden hebben gedragen. Maar dat was geenszins het geval en zij zijn al zeer vroeg een andere houding gaan aannemen. Zij hebben hiertegenover niet die houding van superieure gelatenheid ingenomen, maar hebben den strijdbijl opgegraven. Niet alleen hebben zij bij de bestrijding van het nationaal socialisme methoden toegepast, die zij zelf op elk ander gebied veroordeelden, maar daarenboven is hun verzet voortdurend en hardnekkig geweest. Over deze houding heb ik mij in het begin zeer verbaasd, maar later niet meer. Zij hadden gelijk. Het nationaal socialisme immers richt zich niet tegen een bepaalde uiting van hun persoonlijkheid, maar tegen den grondslag van hun geestelijk bestaan zelf. Alles waarop zij altijd hadden vertrouwd, was in het geding. Het ware nu nog denkbaar geweest, dat de oorzaak van dezen fellen strijd had gelegen in het bewust vertrouwen van deze kringen in de geestelijke grondslagen van de oude maatschappij. Dat zij gezegd hadden: Dit is de grondslag waarop onze maatschappij berust, hier vertrouwen wij op. Het nationaal socialisme tast dit aan, dus wij bestrijden het tot het einde.

Zoo is het niet gegaan. Dan zou het verzet een dogmatisch karakter hebben gehad en dit verzet had men kunnen breken door de onjuistheid van de geestelijke grondslagen der oude maatschappij aan te toonen. Dan was er plaats geweest voor discussie. Want, zooals het Fransche spreekwoord zegt: „Pour discuter il faut être d'accord". Er moet een gemeenschappelijke grondslag bestaan, vanwaar men kan uitgaan.

In werkelijkheid had het verzet echter een ander karakter. Het stelde zich niet op den grondslag van de verdediging der grondslagen van het oude. Immers, het hadden op sommige van die grondslagen ook zelf reeds vernietigende critiek geuit. Maar in hun wezen aanvaarden zij echter deze grondslagen toch. Maar omdat zij zich daar niet van bewust waren, zien onze tegenstanders niet in, dat deze grondslagen slechts een betrekkelijke beteekenis hebben, maar denken zij, dat wat zij aanvaarden de vanzelfsprekende grondslagen zijn voor elk wezenlijk denken, elk waarlijk menschelijk bestaan en voor alle beschaving. Daarom denken zij niet dat wij „hunne" beschaving, maar dat we „de" beschaving bedreigen. Het nationaal socialisme betee-

kent voor hen een aanval op hun geestelijk bestaan. Wij zijn dus voor hen de barbaren, wij brengen slechts ondergang en vernieling. Het meest kenmerkende verschijnsel is in dit opzicht in Nederland geweest het verschijnen van het boek van Prof. Huizinga „In de Schaduwen van Morgen". Hier was de humanist aan het woord, die eigenlijk in elk der hoofdstukken van zijn boek de onhoudbaarheid van de consequenties van het humanisme betoogt, maar die terzelfdertijd de ineenstorting van het humanisme als het einde van de beschaving denkt te moeten zien. Elk hoofdstuk van het boek eindigt in vertwijfeling, maar terzelfdertijd bezit het een voortdurende bevooroordeelde afwijzing van het nationaal socialisme.

Dit is de revolutionaire beteekenis van het nationaal socialisme. Het keert zich tegen alle uitingen van de humanistische cultuur. De humanist gelooft drie dingen. In de eerste plaats gelooft hij, dat de mensch vrij is in zijn denken en voelen. In de tweede plaats gelooft hij, dat de bevordering van die vrijheid het menschelijk geluk bevordert. Tenslotte gelooft hij ook, dat de menschelijke moraal een kind is van het verstand. Hij meent, dat denken en voelen van den mensch

alleen iets van hem persoonlijk is, dat men kan denken en voelen zooals men zelf wil. Dat betwist het nationaal socialisme. Het betwist, dat het menschelijk voelen niet gebonden zou zijn. Het betwist, dat de bevordering van de ongebondenheid het menschelijk geluk zou doen toenemen. Het ontkent niet, dat er op grond van het humanistisch bijgeloof groote geestelijke scheppingen zijn ontstaan. Het gebeurt dikwijls genoeg dat men, voortbouwende op verkeerde grondslagen, toch tot groote resultaten is gekomen, en zoo is het ook met de humanistische cultuur geweest. Maar het nationaal socialisme ontkent, dat de grondslagen van deze cultuur juist zijn. Het heeft daarbij de wetenschap aan zijn zijde. Zoowel de massa-psychologie als de sociologie hebben duidelijk de gebondenheid van het menschelijk denken en voelen aangetoond. De ontwrichting van de maatschappij, die opgebouwd was op de gedachte dat de bevordering van de individueele vrijheid van den mensch het geluk doet toenemen, bewijst de onjuistheid van deze veronderstelling.

Het feit dat een bepaald mensch denkt zooals hij denkt, voelt zooals hij voelt, komt, doordat hij tot een

bepaald ras, tot een bepaald volk en tot een bepaalde maatschappelijke groep behoort, of doordat hij in bepaalde tradities is opgevoed. Wij meenen dus dat het denken en voelen van den mensch niet vrij is. Nu bestond ook dat inzicht reeds bij velen en zij zagen de gebondenheid van den mensch aan de sociologische factoren wel degelijk in, maar zij verkeerden ten opzichte van deze factoren in een stemming van ontmoediging en van wanhoop. Het was een stemming die zegde: Er is niet veel aan te doen, wij zien het wel in, maar alles heeft zijn tijd. Nu is eenmaal de tijd van gaan voor de Westersche volkeren gekomen, er is niets anders te doen dan in schoonheid ten onder te gaan. Zij waren als iemand die gaat sterven en die geen andere zorgen heeft dan een schoon doodskleed te krijgen. Hiertegen reageert het nationaal socialisme met alle wilskracht en gezonde levenswil van hem, die niet dood wil gaan, die zich door geen honderd dokters wil laten zeggen dat hij sterven gaat. Het zegt: wij gelooven in de Westersche volkeren, wij gelooven in de mogelijkheid voor hen ook in de toekomst een leidende rol te spelen. Het ziet in, dat de toestand voor

de Westersche volkeren buitengewoon gevaarlijk is. Het ziet in dat, wanneer de Westersche volken deze toekomst nog voor zich verzekeren willen, de grondslagen van de Westersche samenleving moeten worden herzien. Daarom zegt het nationaal socialisme: Wij willen leven. Wij kunnen alleen maar leven, wanneer wij de grondslagen van de Westersche maatschappij door elkander schudden, wanneer wij de ontwikkeling, zooals zij zich de laatste driehonderd jaar heeft voorgedaan, veranderen in een andere, wanneer wij de richting van het geestelijke leven veranderen, wanneer wij tegenover de gedachte der ongebondenheid, die op alle mogelijk gebied het leven van den mensch heeft beheerscht, stellen die van de geestelijke gebondenheid van den mensch. Het nationaal socialisme ziet de toekomst van de Westersche volkeren somber in, wanneer de politieke, economische en geestelijke voorwaarden waaronder zij leven niet veranderen. Politiek gesproken heeft de democratie geleid tot een toestand dat niemand nog de verantwoordelijkheid kon en wilde dragen. Politieke systemen hebben elkander in den loop der tijden opgevolgd. Aan alle waren vóór- en nadeelen

verbonden. Maar men kan dit zeggen: zoo lang een politiek stelsel in staat is die menschen die het meest geschikt zijn om leiding te geven op de verantwoordelijke plaatsen te brengen, is dit stelsel houdbaar. Faalt het daarin, dan bewijst het daardoor reeds zijn ongeschiktheid. Er is een tijd geweest, dat het parlementaire stelsel bekwame menschen in de leidende functies in den staat bracht. Al was de wijze waarop deze werden uitgekozen dan een beetje raar, zoo lang het resultaat bevredigend was, kon men zich bij het stelsel neerleggen. Maar de laatste dertig jaar is het eigenlijk nergens meer in staat geweest de meest bekwame menschen de macht in handen te geven. Het zette op den stoel der regeering mannen, die geen verantwoordelijkheid dorsten te dragen. Is het niet kenmerkend, dat ook in Nederland jarenlang iemand Minister-President was — en ook nog was toen de oorlog uitbrak —, die, toen het land in gevaar was, geen raad meer wist, vluchtte en zonder schaamte eenige maanden later terugkwam, bij moeder de vrouw, alle verantwoordelijkheid vergat en „als een vergeten burger" wilde gaan leven? Dat een man met een zoo

wankelmoedig karakter jarenlang het lot van het land in de hand had, beteekent een vernietigende kritiek op het systeem dat dit mogelijk maakte. Zoo is het ook in het economische: Het kapitalistische stelsel heeft groote dingen tot stand gebracht, al ging dit met groot leed gepaard. Dit blijkt, wanneer wij den toestand van Europa vergelijken bij het uitbreken van den wereldoorlog met 1800. Een driemaal zoo groote bevolking genoot een welvaartspeil dat zeker 2.5 maal zoo hoog was. Dat heeft dit stelsel gepresteerd. Maar het is spaak geloopen.

Ik kan hier niet uitvoerig op de economische problemen ingaan en heb dit elders herhaaldelijk gedaan. Maar men kan vaststellen dat het kapitalistische stelsel is ten onder gegaan aan de onhoudbaarheid van de consequenties waartoe het leidde, toen de geest die het bezielde algemeen werd, aan verstarring en aan de ondermijning van de grondslagen waarop het berustte door de leiders ervan zelf. Daardoor is het geworden tot een instelling, die de ontwikkeling niet meer bevordert, maar haar remt.

Hetzelfde kenmerkt de geestelijke ontwikkeling, ook in Nederland, al wil ik voorop stellen dat naar mijn meening de ontbindende factoren in Nederland minder op den voorgrond treden dan elders, dank zij den gezonden aard van ons volk. Toch is er ook in Nederland een geestelijke verstarring, die zich eenerzijds uitte in geestelijken hoogmoed, bij de intellectueele leiders een volkomen vervreemding van wat leeft in het volk, in een ridicule opvoering van het intellectualisme, een kinderlijk geloof in het rationalisme. En anderzijds in een vergroving van het geestelijk leven van het volk, dat het verband met zijn edele tradities geheel was kwijtgeraakt.

Ten slotte geeft de toestand zorg in moreel opzicht. Niet omdat ons volk zoo onmoreel zou leven, maar de grondslagen van de moraal zijn ongetwijfeld aangetast. Naar de moraal, die verkondigd wordt in de kerken en bij officieele gelegenheden werd geluisterd, maar zij werd niet opgevolgd. Wanneer men ze trouwens wilde volgen, dan volgde de maatschappelijke straf, die het onvermijdelijke gevolg is van het luisteren naar voorschriften, die van valsche veronderstellingen

uitgaan. Want deze menschen zijn er nog nooit in geslaagd iets in de maatschappij te beteekenen. Een van de scherpste uitingen daarvan is, dat ook in Nederland een dreigende bevolkingsafname voor de deur staat. Gij weet, dat alle Midden- en Westeuropeesche volkeren feitelijk aan het afnemen zijn, met uitzondering van Italië en Nederland. Wij houden ons nog net in stand. Maar wanneer de tendenz tot afneming der geboorten aanhoudt, wat onvermijdelijk is, wanneer de geest niet verandert, dan zullen ook wij weldra tot de afnemende bevolkingen gaan behooren. Gij zult beseffen hoezeer dit onze toekomst bedreigt. De toename van de bevolking is in de laatste eeuwen zeer groot geweest. Zoo had b.v. Nederland rond 1550 een bevolking van ongeveer 800.000; in 1800 2 millioen; op het oogenblik bijna 9 millioen. Een afneming der bevolking vindt echter op dezelfde manier plaats, wanneer de krachten die er toe leiden blijven bestaan. Het nationaal socialisme zegt, dat aan al deze verwordingsverschijnselen op die verschillende gebieden een gemeenschappelijke oorzaak ten gronde ligt. En wel het bijgeloof, dat gedurende 3 eeuwen de geesten heeft

beheerscht, dat de mensch „vrij" is en dat de bevordering van deze „vrijheid" van den mensch het geluk bevordert. Wij gelooven niet in dien grondslag. Wij willen hem afbreken en aantasten en wij zeggen: Gij zijt in Uw denken en voelen gebonden, gebonden door Uw ras, Uwen volksaard, Uwe tradities, het bedrijf dat Gij uitoefent, den grond waarop Gij woont en nog veel meer. En wanneer Gij ons programma ziet, zult Gij zien, dat het geheel van hieruit te begrijpen en te verklaren is.

Wij willen echter veel dieper ingrijpen. Men heeft ons gezegd het nationaal socialisme noemt zich een Beweging, maar het is ten slotte ook slechts een politieke partij. Wanneer wij ook over een „Beweging" spreken, doen wij dat op de volgende gronden. De politieke partijen zeggen dat, wanneer men betere menschen wil krijgen, men de politieke maatschappelijke en de economische verhoudingen moet veranderen. Van daar dat zij dan ook allen hun kracht geheel zoeken in het opstellen van een programma en dat voor hen het programma het alleen verbindende en het alleen onderscheidende is. Ook de N.S.B. is van meening, dat men

om een betere menschheid te krijgen, deze omstandigheden moet veranderen, maar zij zegt terzelfdertijd ook het tegendeel, n.l. dat wanneer men een betere maatschappij wil hebben, men ook andere menschen moet hebben. Wij werken dus niet alleen van buiten naar binnen, maar ook van binnen naar buiten. Men moet om nationaal socialist te zijn eischen stellen aan zijn persoonlijk leven. Wij hebben er nooit naar gestreefd in de Beweging een zeer groot aantal menschen te brengen, maar willen in de beweging alleen een keurcorps. De consequentie daarvan is getrokken. De Beweging is voorloopig gesloten. Er zullen geen nieuwe leden meer worden aangenomen, alleen sympathiseerenden, die dus geen uniform, geen zwart hemd of insigne mogen dragen. Slechts na gebleken geschiktheid zullen zij als lid worden aangenomen. Daarin komt tot uiting het beginsel dat wie lid is van de Beweging, tot een keurcorps behoort. U zult misschien zeggen, wanneer U een of andere N.S.B.'er in Uw omgeving kent, die U niet hoog aanslaat: „Nou, nou, als die ook al tot een keurkorps moet behooren". Ik geef direct toe, dat N.S.B.'ers niet tot een beter menschen-

slag behooren dan de rest van het Nederlandsche volk. Daarom gaat het ons niet. Wij hopen, dat zij goede elementen van het Nederlandsche volk zijn. Maar de deugden die wij van hen eischen zijn: *eenvoud, moed, openhartigheid* en *trouw*. Daarnaar beoordeelen wij de menschen. Dat zijn de eischen die wij hun stellen. Wij noemen alleen hem nationaal socialist, die bereid is deze deugden te ontwikkelen. En wij eischen juist dit, omdat dit de deugden zijn die vereischt zullen worden om de nieuwe maatschappij op te bouwen. De oude maatschappij is ten onder gegaan doordat zij deze deugden zoozeer heeft ondermijnd, dat zij ten slotte bij het volk zijn gaan kwijnen. Het is niet mogelijk in dit kort bestek deze ontwikkeling volledig te bespreken. Ik moet mij tot enkele aanduidingen beperken.

De eisch Eenvoud beteekent niet alleen, dat men niet verlangt naar een steeds verdere opvoering van zijn stoffelijke behoeften, alhoewel ook dit van groote beteekenis is. Het slaat ook op het geestelijk leven. Tengevolge van een gebrek aan Eenvoud is het wetenschappelijk leven tenslotte uitgemond in een opeenhooping van nutteloos gecompliceerde constructies met

de gedachte: „waarom zouden wij het eenvoudig zeggen, als wij het gecompliceerd kunnen zeggen". Ook onze kunstenaars vermochten niet meer eenvoudige gevoelens weer te geven, maar zochten hun kracht in het schilderen en ontdekken van gecompliceerdheden, die in het volk geen weerklank vonden.

Wanneer wij zeggen: weest eenvoudig, dan beteekent dat in den grond: weest U zelf. Dat zeggen wel is waar de individualisten ook, maar zij denken dat men daardoor tot zeer uiteenloopende, van elkander volkomen verschillende persoonlijkheden zal geraken. Maar wij zeggen: wanneer Gij U zelf zijt, wanneer Gij al het gemaakte, van buitenaf opgedrongene van U afschrapt, dan zult Gij zien, hoezeer Gij allen op elkander lijkt. Want wij zijn immers allen aan elkander „gebonden". Wij hebben hetzelfde bloed, wij zijn voor 99% bepaald door deze gebondenheden.

Wanneer het volk eenvoudig zal zijn, zal het gelijk gericht zijn.

De Moed: Een belangrijke reden waarom het kapitalistische stelsel ten onder gegaan is, is het gebrek aan Moed. Zoo heeft de Arbeidersbeweging het kapitalisme

bedreigd. Wanneer de leiders van dit stelsel moedig waren geweest, dan hadden zij die Arbeidersbeweging neergeslagen. Dit was hard geweest, maar het zou van kapitalistisch standpunt uit consequent zijn geweest. Maar neen, de kapitalistische leiders zagen in, dat deze beweging hun stelsel bedreigde, maar zij hebben zich niet er aan gewaagd haar neer te slaan. Dit was op zichzelf zeer gelukkig, maar het stelsel is er door ten onder gebracht.

Een ander voorbeeld. Toen enkele jaren geleden Duitschland weer machtig begon te worden, ontstond in Engeland de neiging zich daartegen te verzetten. Toen kon men regelmatig in de pers lezen over de zelfverzekerdheid van de Engelschen, die zegden: Zooveel schepen bouwen wij, zooveel honderden millioenen pond geven wij uit aan wapens. Maar wat heeft men aan schepen, wat heeft men aan wapens, wanneer men geen menschen heeft die er mede willen vechten? Dit vergat men als ware kapitalisten: De middelen doen veel, maar de moed beslist.

Het is aan een zelfde gebrek aan moed dat Nederland dreigt ten gronde te gaan. De houding van een

groot deel van de Nederlandsche intellectueelen in dezen tijd wordt door dit gebrek aan moed bepaald. Zij zien zelf in dat de houding van het Nederlandsche volk bij een waarschijnlijke overwinning van Duitschland dit volk in zeer groote moeilijkheden kan brengen en in elk geval zijn positie zal verzwakken, maar zij missen den moed om de verantwoordelijkheid te nemen hier tegen op te komen.

Een dezer dagen zegde ik tot een voorzitter van een groote vereeniging, die bij mij was: Begrijp toch, hoe volstrekt noodzakelijk het is voor Nederland dat er nationaal socialisten zijn. Want wanneer Duitschland straks den oorlog wint, wat haast wel zeker is, dan zullen alleen de nationaal socialisten voor ons volk kunnen spreken. En hij antwoordde mij: „Misschien hebt Gij wel gelijk, maar wij moeten het einde van den oorlog afwachten." De vlucht van de Nederlandsche leidende kringen in het negativisme wordt geheel door dit gebrek aan moed bepaald. Hiertegen willen wij reageeren. Wij willen niet meer dat de menschen eten om te leven en leven om te eten. Wij willen, dat zij verlangen naar een gevaarlijk leven. Dat zij zoeken naar

de plaatsen waar de klappen vallen, dat zij niet roekeloos, maar heldhaftig zijn. Het zou niet mogelijk zijn de menschen dezen moed aan te „leeren", want men kan niet iets in een mensch brengen dat er niet in zit. Maar het Nederlandsche volk, wanneer het het vernis van burgerlijkheid van zich afschrapt, is moedig. Dat hebben wij in de geschiedenis bewezen, dat bewijst onze jeugd nog elken dag, telkens b.v. wanneer zij op het ijs gaat, totdat zij er door heen zakt. Dat ligt in onzen Germaanschen aard. Maar deze aard is door de opvoeding van de laatste tientallen jaren onderdrukt.

Openhartigheid: Niet het hart op de tong dragen, maar de tong op het hart. Zij moeten de verantwoordelijkheid voor hun daden durven dragen. U zult misschien zeggen: „Hoe is deze eisch te verwezenlijken in een autoritairen staat, waar juist het gevaar voor verambtelijking zoo groot is. Niemand ziet dit echter beter in dan de nationaal socialist. Vandaar dat men in elk nationaal socialistisch of fascistisch land tegen verambtelijking waakt door de leidende personen in staat en politiek telkens weer aan een harde proef in gemeenschappelijk verblijf te onderwerpen, waar zij

van elke verambtelijking worden gevrijwaard en waar hen wordt bijgebracht, dat zij voor hun eigen opvatting omtrent het heil van het volk moeten strijden, ook als de consequenties daarvan, dat — wanneer zij zich vergissen — zij daarvan de gevolgen moeten dragen. Maar het wordt hen terzelfdertijd bijgebracht, dat wie zich op dezen grond vergist en daarvan de gevolgen draagt, in geen enkel opzicht mag worden geminacht. Misschien kan hij juist op een andere belangrijker plaats nog grootere diensten aan de gemeenschap bewijzen.

De Trouw. Het spreekt vanzelf dat wij deze bijzonder op den voorgrond stellen. Voor ontrouw kennen wij ook geen pardon. De trouw is de belangrijkste eigenschap van den nationaal socialist. Het is de gevoelsuitdrukking van de gebondenheid. Een van de belangrijkste oorzaken van den ondergang van het humanistisch kapitalistische stelsel is het gebrek aan trouw. De vesting van het kapitalisme is voor het oogenblik Engeland. Wanneer de Engelsche politiek niet zoo ontrouw was geweest, niet den Negus in den steek had gelaten, Republikeinsch Spanje niet had prijs gegeven,

Tsjecho-Slowakije niet had verraden, wanneer het Polen inderdaad had geholpen, om van Nederland en België nog maar te zwijgen, wanneer het Frankrijk niet aan zijn lot had overgelaten en het niet, zooals het thans doet, zijn bondgenoot in zijn ongeluk van zijn koloniën wilde berooven, wanneer het inderdaad zijn eigen menschen geofferd had, wanneer het trouw was gebleven, zou het er dan voor het oogenblik niet beter voorstaan? Wij willen dus dat de menschen Eenvoudig, Moedig, Openhartig en Trouw zijn en dat zij verlangen naar een gevaarlijk leven.

Tenslotte nog het volgende. Het nationaal socialisme ziet de maatschappij niet als een vereeniging van enkelingen, zij ziet ze ook niet als een ladder, die men kan opklimmen, maar zij ziet haar als een spiraal, van steeds enger wordende, in elkander overgegane geledingen. Deze grondvorm van de menschelijke samenleving is naar onze meening even onvermijdelijk als de bijenmaatschappij zonder koningin te denken is. Hieruit vloeien op zichzelf reeds verschillende gevolgen voort. In de eerste plaats, dat er geen klassen zijn in den vorm van van elkander losstaande groepen. In de tweede

plaats, dat in welke maatschappij ook er een kleiner aantal plaatsen aan het hoofd dan aan de basis is. Dat het dus, om een voorbeeld te noemen, de maatschappelijke hechtheid noodzakelijk moet ondermijnen wanneer men zooals in Nederland enkele tienduizenden jongelieden aanzet zich een opleiding te verschaffen, terwijl er niet voldoende plaatsen aanwezig zijn, die aan een dergelijke opleiding beantwoorden. De hechtheid nu van een dergelijke maatschappelijke constructie wordt niet in stand gehouden door geleerde redeneeringen of rationalistische overwegingen, maar door de gevoelens van de menschen. Daarom heeft de zuiver intellectualistische instelling van het geestelijk leven in de laatste tientallen jaren de maatschappij ondermijnd. Daarom willen wij een opvoeding waaruit de ridicule overschatting van het intellect verdwenen is, maar waardoor menschen worden verkregen, die ook hun lichaam weer weten te gebruiken en die niet zooals tegenwoordig een verstommeld, maar een rijk en geschakeerd gevoelsleven hebben. Die hun natuurlijke gevoelens niet zooals in de tegenwoordige maatschappij geschiedt onderdrukken, maar hen tot volle ontwikke-

ling laten komen. Deze gevoelens zijn in hun hart gelegd, omdat zij noodig zijn om de maatschappij in stand te houden. Zij zijn het cement der samenleving. De gevoelens van de meerderen tot de minderen; de behoefte, die in elk menschelijk hart ligt om aan anderen leiding te geven. De gevoelens van medelijden, toegevendheid. Het zich neerbuigen over een ander menschelijk hart om er de zwakheid van te leeren begrijpen. Deze gevoelens kon men in de ondergaande maatschappij niet openbaren. Wie leiding wilde geven was een tyran, medelijden was irrationeel. Men leerde ze wegredeneeren en dit heeft sterke krachten in de maatschappij ontwricht. Daarnaast zijn er natuurlijke gevoelens van de minderen tot de meerderen, de behoefte om te volgen, om zich aan tucht en discipline te onderwerpen, om tegen iemand op te zien. Ook deze gevoelens werden door rationalistische redeneeringen op cynische wijze ondermijnd. Zij werden gedood omdat men den menschen leerde, dat zij zich dan als slaven gedroegen, dat dit hun persoonlijke vrijheid bedreigde en dergelijke gevoelens onwaardig waren aan den waren mensch.

Tenslotte zijn er de gevoelens tusschen de gelijkwaardigen. De Vriendschap, de Kameraadschap en de Liefde. De Vriendschap staat in het teeken van de gelijkgerichtheid. Het kan gebeuren, dat men iemand tegen komt, die men in drie maanden niet gezien heeft en die dan een volkomen vreemde voor U is en men kan iemand ontmoeten, die men in 10 jaren niet gezien heeft en het is alsof men nooit van elkander gescheiden is geweest. Dit is vriendschap. Zij is in de ondergaande maatschappij ondermijnd. Hoe dikwijls hoorde men niet zeggen: Er zijn geen vrienden meer. Wanneer men deze uitlating vergelijkt met de vriendschap tusschen Goethe en Schiller of met hetgeen de Engelsche schrijver Emmerson over de vriendschap geschreven heeft, dan blijkt reeds hoe het gevoelsleven verschrompeld is. Deze vriendschap is ondermijnd, omdat de valsche gecompliceerdheid de menschen belette zichzelf te erkennen. Zij kunnen de gelijkgerichtheid niet meer terug vinden, omdat zij immers niet gericht zijn. Wanneer de mensch weer zichzelf zal zijn en ook in zijn eigen gevoelsleven eenvoudig zal zijn geworden, dan zal voor dit gevoel weer plaats zijn.

De kameraadschap staat in het teeken van de trouw. Daarom was er in de ondergaande maatschappij voor kameraadschap in het geheel geen plaats, werd zij geminacht, want de trouw werd als een dwaasheid beschouwd. In werkelijkheid is zij een gevoel van anderen aard dan liefde en kameraadschap, maar van geen mindere beteekenis. Zij is het gevoel dat, ondanks onvermijdelijke hiërarchische onderscheidingen, allen die het kennen met elkander als gelijken in de trouw verbindt. Dit is het gevoel dat de Beweging beheerscht en dat straks het geheele Nederlandsche volk moet vereenigen, dat het zich aan elkaar verbonden moet voelen in gelijke trouw aan de gemeenschap.

De liefde tenslotte, dit machtigste gevoel dat den mensch beheerscht, staat in het teeken der vruchtbaarheid en alomvattendheid. Het beteekent niet alleen, dat wij ons door het diepste van ons wezen tot een ander gedreven voelen, maar het doet tevens aanvoelen, dat er altijd jeugd, altijd schoonheid, altijd vertrouwen in de toekomst zal bestaan. Geen liefde is denkbaar zonder uitverkorenheid, zonder selectie. Dat was ook zoo in de kapitalistische maatschappij, maar de grond

van het uitkiezen was daar de stand, het geld of het aanzien. Wanneer de menschen weer eenvoudig en openhartig zullen zijn geworden, zullen andere, meer volksche normen hier weer voor gelden. Dan komt de liefde ook weer in het teeken van den werkelijken eros te staan, dan krijgt het schoonste woord dat een man tot een vrouw kan zeggen: „Ik wil een zoon van U hebben, bloed van ons beider bloed", weer zijn waren grooten zin terug. Het is in het teeken van deze liefde, dat ook het nationaal socialisme staat. In het vertrouwen dat er ook voor ons volk altijd jeugd, altijd schoonheid, altijd levensvreugde mogelijk is.

De taak van de N.S.B. is voor het oogenblik hard. Want het groote verschil tusschen onze tegenstanders en ons bestaat hierin, dat elk van onze kameraden weet, dat wanneer straks Engeland moest winnen, zijn leven op het spel staat. De woorden van haat, die de vroegere Koningin uit Londen heeft laten hooren, laten daarover geen twijfel bestaan. Terwijl de anderen weten, dat wanneer Duitschland wint, hen nog niets kan gebeuren. Maar wij laten ons van datgene, wat wij als onzen plicht zien niet afbrengen. Ook niet doordat een deel

van het Nederlandsche volk ons haat, want geen gevoel ligt dichter bij den haat dan de liefde. En wanneer wij dit doen, dan doen wij dit omdat wij dit volk lief hebben, ons geheele leven door de liefde tot dit volk is gedragen en dat ondanks zijn smalheid, zijn enghartigheid en zijn burgerlijke kleinheid onze liefde verdient. Wij hebben het niet lief met de liefde van den jongeling, maar met die van den gerijpten man die, in wie hij lief heeft ook de fouten en zwakheden bemint, omdat hij dikwijls in deze zwakheden een groote menschenziel meent terug te vinden.

Dit is onze levenshouding. Ik hoop dat ik door deze uiteen te zetten diegenen, die niet geheel verstard zijn, iets nader tot ons zal hebben gebracht en er daardoor iets toe heb bijgedragen het Nederlandsche volk dichter tot elkander te brengen.